

*Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας*

Οικονομικά Ενέργειας

Μαρία Καρασίμου

**Διδάκτορας του Τμήματος
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
(ΤΗΜΜΥ)**

***HM554 Εισαγωγή στην Οικονομία της Ενέργειας
Εαρινό Εξάμηνο 2023-2024***

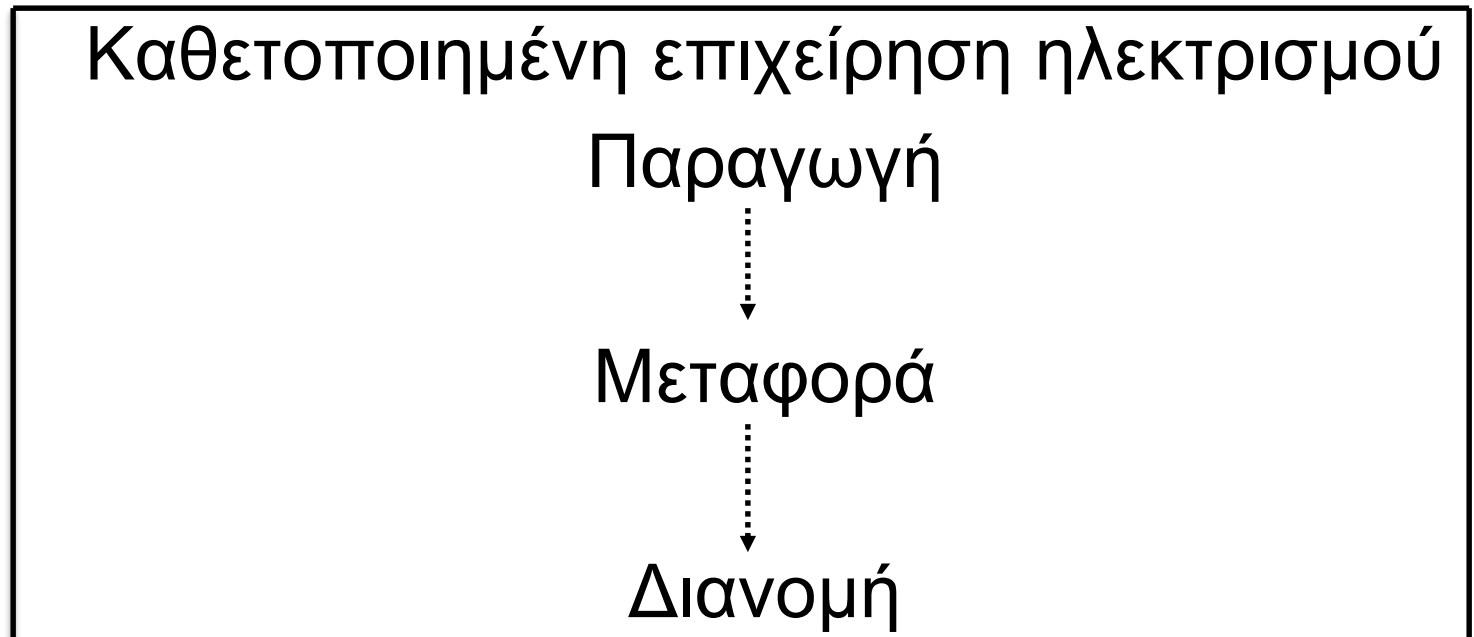
Δομή της Αγοράς

Κατηγορίες Αγορών

Δομή της αγοράς και συμμετέχοντες

Παραδοσιακό Μοντέλο παροχής ηλεκτρικής ενέργειας

Καταναλωτής

Καταναλωτής

—————> Πώληση ηλεκτρικής ενέργειας

.....> Ροή ηλεκτρικής ενέργειας σε μία επιχείρηση

Παραλλαγή του παραδοσιακού μοντέλου παροχής ηλεκτρικής ενέργειας

Καθετοποιημένη επιχείρηση παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας

Παραγωγή

Μεταφορά

Εταιρεία διανομής

Εταιρεία διανομής

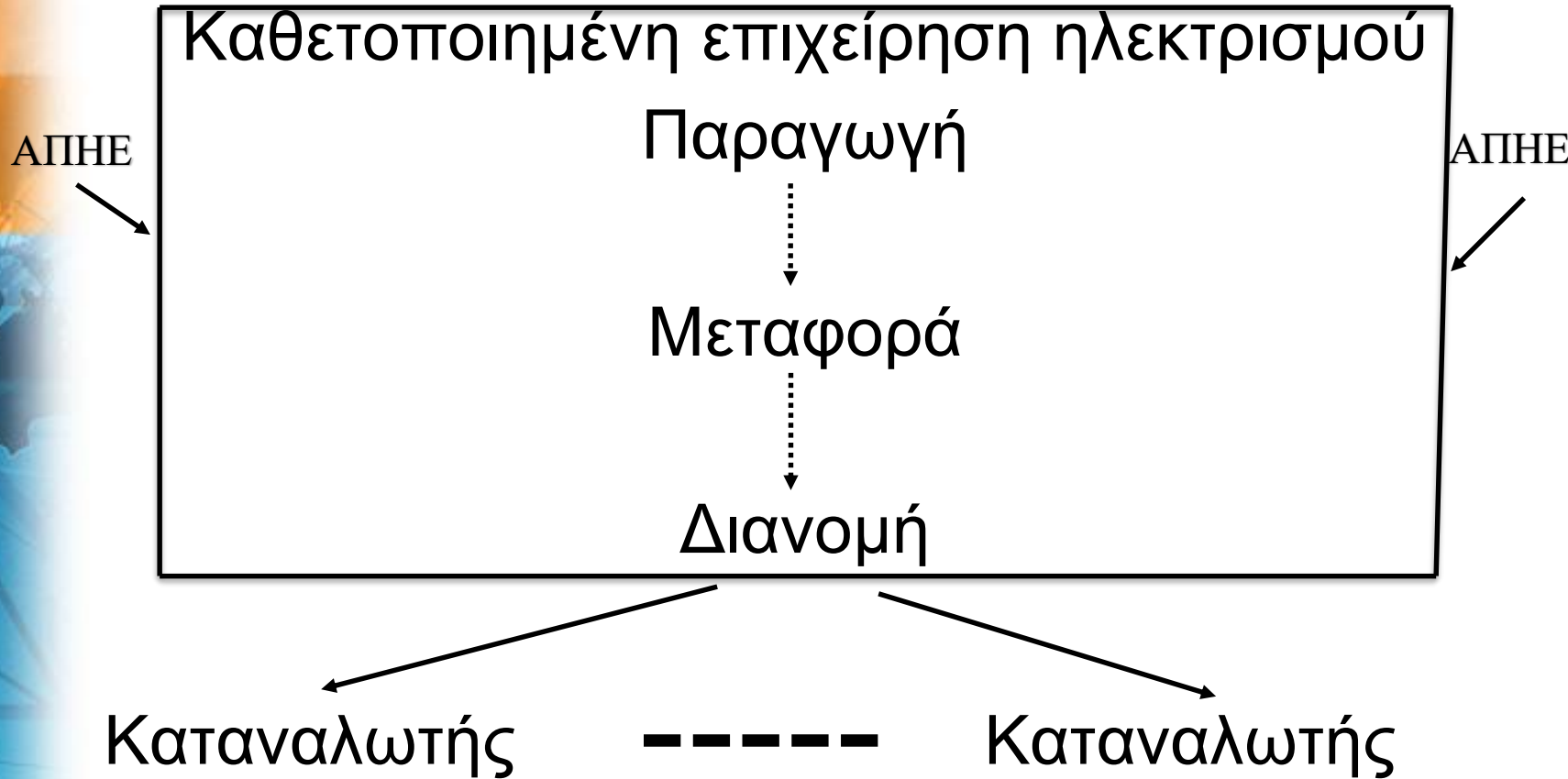
Καταναλωτής -- Καταναλωτής

Καταναλωτής --- Καταναλωτής

—————> Πώληση ηλεκτρικής ενέργειας

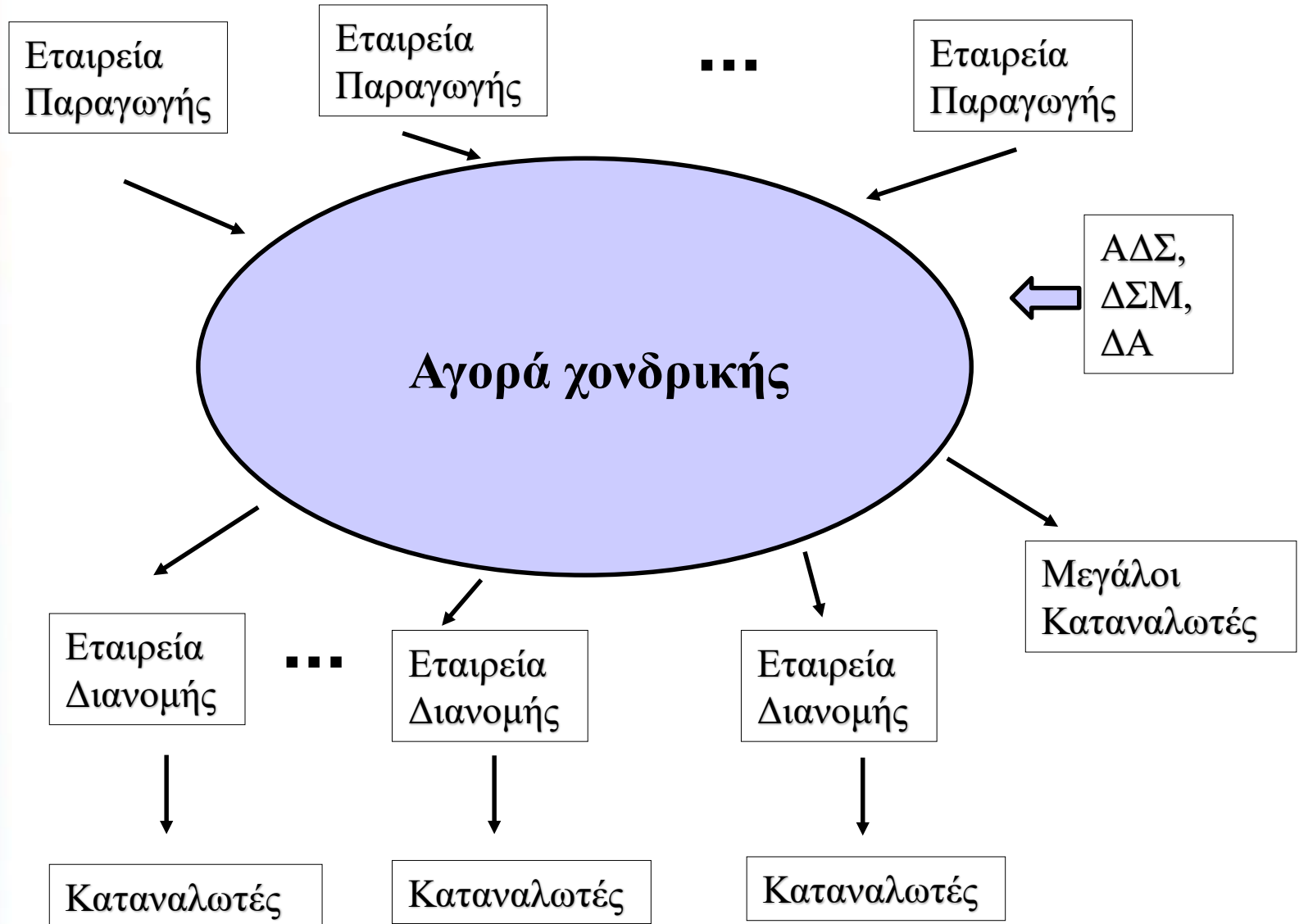
.....> Ροή ηλεκτρικής ενέργειας σε μία επιχείρηση

Ανεξάρτητοι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας

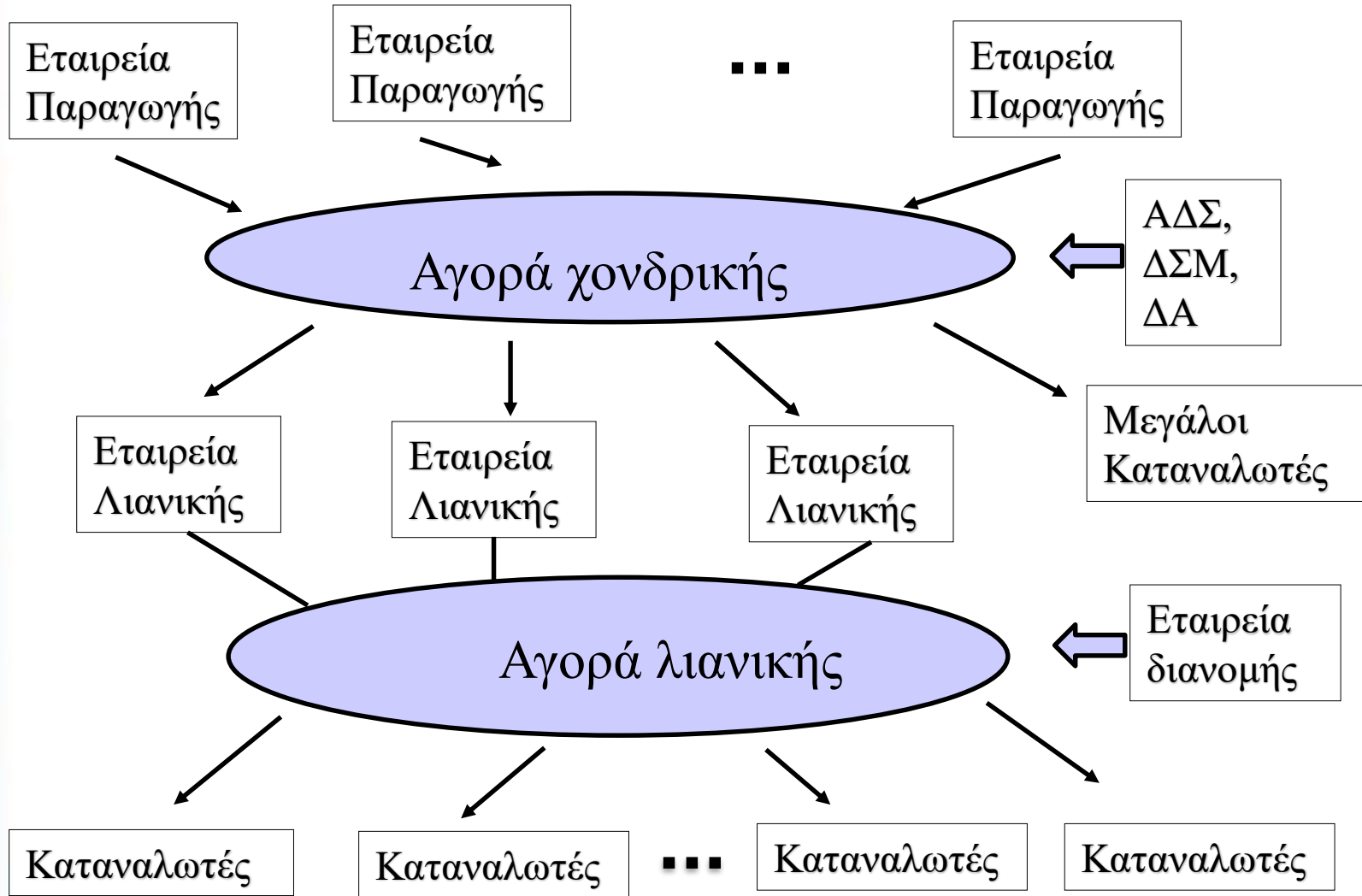

- Πώληση ηλεκτρικής ενέργειας
-→ Ροή ηλεκτρικής ενέργειας σε μία επιχείρηση

Ανταγωνισμός στο επίπεδο χονδρικής

Ανταγωνισμός στο επίπεδο λιανικής

Κατηγορίες αγορών

Εκτός από την προφανή ανάγκη να συμφωνήσουμε για την ποιότητα, την ποσότητα και την τιμή των αγαθών, τρία σημαντικά θέματα πρέπει να αποφασίζονται όταν ο αγοραστής και ο πωλητής κανονίζουν μία συναλλαγή:

- Ο χρόνος παράδοσης των αγαθών
- Ο τρόπος διακανονισμού
- Οποιοιδήποτε όροι ενδέχεται να σχετίζονται με αυτήν την συναλλαγή

Ο τρόπος με τον οποίο αγοραστής και πωλητές διευθετούν αυτά τα ζητήματα καθορίζει το είδος των συμβολαίων

ΑΓΟΡΑ ΑΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Η αγορά άμεσης παράδοσης (spot market), ο πωλητής παραδίδει τα αγαθά αμέσως και ο αγοραστής τα πληρώνει «επιτόπου».

Χαρακτηριστικά:

- Δεν υπάρχουν όροι για παράδοση
- Έχει το πλεονέκτημα της αμεσότητας
- Οι τιμές έχουν την τάση να αλλάζουν γρήγορα.
- Επηρεάζονται από ειδήσεις σχετικά με την μελλοντική διαθεσιμότητα ενός εμπορεύματος

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Η συμφωνία σε μία κοινή αποδεκτή τιμή μεταξύ του πωλητή και του αγοραστή, μέσω συμβολαίου για την παράδοση του αγαθού σε συγκεκριμένη ημερομηνία.

Το συμβόλαιο καθορίζει τα εξής:

- Την ποσότητα και την ποιότητα του εμπορεύματος προς παράδοση
- Την ημερομηνία παράδοσης
- Την ημερομηνία πληρωμής μετά την παράδοση
- Τις κυρώσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη αθετήσει τις δεσμεύσεις της,
- Την τιμή που πρέπει να πληρωθεί

«Ασφάλιστρο» είναι η διαφορά μεταξύ της προσδοκώμενης τιμής άμεσης παράδοσης και της τιμής που συμφωνήθηκε στο προθεσμιακό συμβόλαιο

Πολλά προθεσμιακά συμβόλαια χρησιμοποιούν τυποποιημένους όρους και προϋποθέσεις

Μεταπώληση προθεσμιακών συμβολαίων

ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ

Τα συμβόλαια (συμβάσεις) που δεν συνοδεύονται και από φυσική παράδοση του αγαθού ονομάζονται **συμβόλαια μελλοντική εκπλήρωσης** αντί προθεσμιακά συμβόλαια

Υπάρχει κερδοσκοπικός χαρακτήρας

Οι «φυσικοί συμμετέχοντες» βρίσκουν εύκολα αντισυμβαλλόμενους για τις συναλλαγές τους

Η αυξημένη «ρευστότητα» βοηθά την αγορά να ανακαλύψει την πραγματική τιμή ενός αγαθού

ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ

Οι συμμετέχοντες μπορεί να προτιμούν συμβόλαια με παράδοση υπό όρους, δηλαδή συμβόλαια που υλοποιούνται μόνο εάν ο κάτοχος τους αποφασίσει ότι ενδιαφέρεται για κάτι τέτοιο.

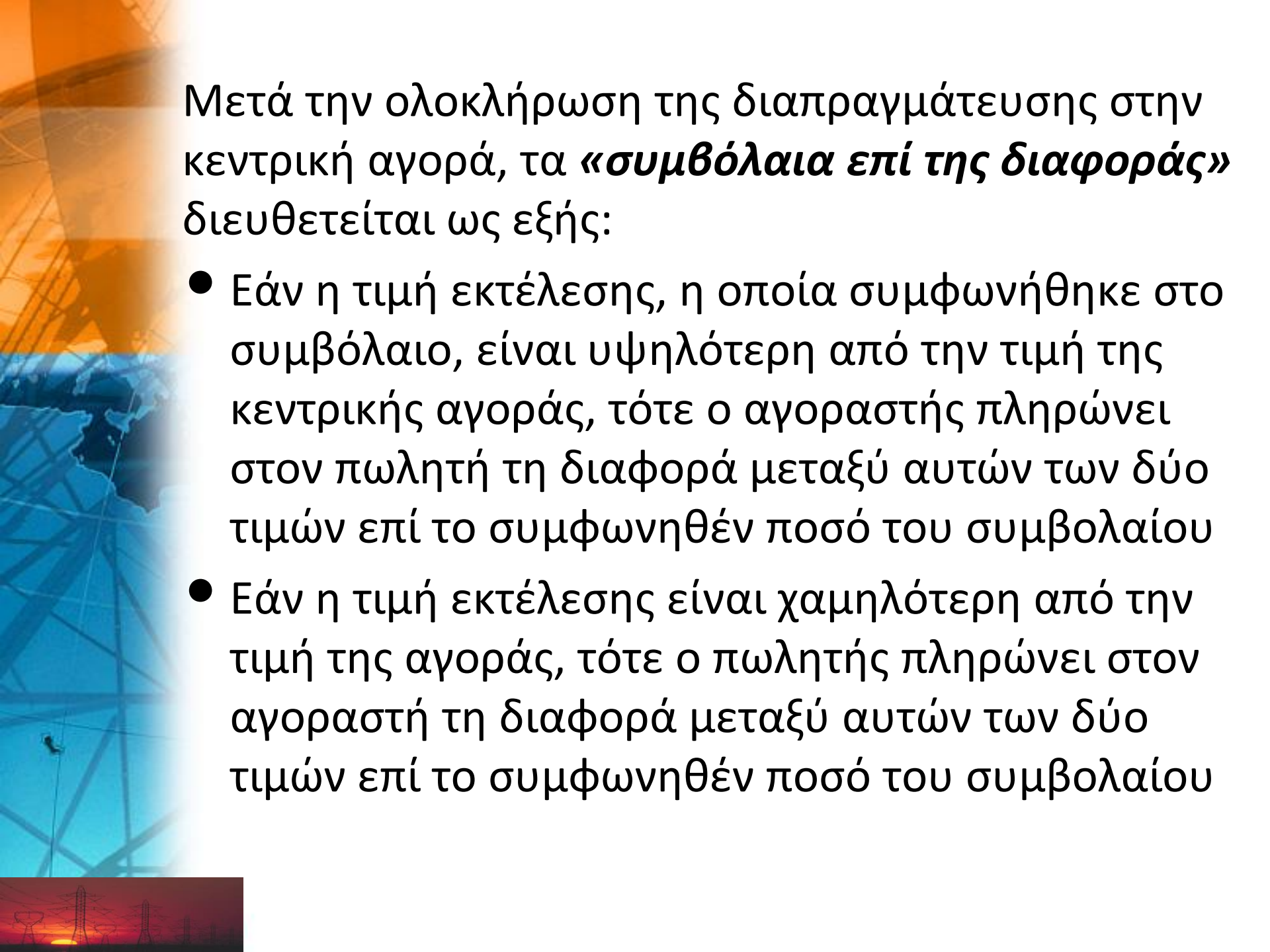
Υπάρχουν δύο είδη

- **Τα δικαιώματα αγοράς** δίνει στον κάτοχό του το δικαίωμα (δεν τον υποχρεώνει) να αγοράζει μία συγκεκριμένη ποσότητα του εμπορεύματος σε μία τιμή που ονομάζεται τιμή εξάσκησης
- **Το δικαίωμα πώλησης** δίνει στον κάτοχό του το δικαίωμα (δεν τον υποχρεώνει) να πουλάει μία συγκεκριμένη ποσότητα του εμπορεύματος στην τιμή εξάσκησης.

ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

Τα συμβόλαια επί της διαφοράς λειτουργούν παράλληλα με την κεντρική αγορά. Τα αντισυμβαλλόμενα μέλη συμφωνούν την «τιμή εκτέλεσης» και την ποσότητα του εμπορεύματος και στην συνέχεια συμμετέχουν στην κεντρική αγορά όπως όλοι οι άλλοι συμμετέχοντες.

Μπορεί να περιγραφεί ως ένας συνδυασμός του δικαιώματος πώλησης και του δικαιώματος αγοράς με την ίδια τιμή εξάσκησης.

Μετά την ολοκλήρωση της διαπραγμάτευσης στην κεντρική αγορά, τα **«συμβόλαια επί της διαφοράς»** διευθετείται ως εξής:

- Εάν η τιμή εκτέλεσης, η οποία συμφωνήθηκε στο συμβόλαιο, είναι υψηλότερη από την τιμή της κεντρικής αγοράς, τότε ο αγοραστής πληρώνει στον πωλητή τη διαφορά μεταξύ αυτών των δύο τιμών επί το συμφωνηθέν ποσό του συμβολαίου
- Εάν η τιμή εκτέλεσης είναι χαμηλότερη από την τιμή της αγοράς, τότε ο πωλητής πληρώνει στον αγοραστή τη διαφορά μεταξύ αυτών των δύο τιμών επί το συμφωνηθέν ποσό του συμβολαίου

ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

- Τα δύο αντισυμβαλλόμενα μέρη εάν θέσουν διαφορετικές αξίες στο ίδιο αγαθό, θα πρέπει να πραγματοποιήσουν μία συναλλαγή
- Εάν πρόκειται για συναλλαγές που θα πρέπει να διεκπεραιωθούν γρήγορα και εύκολα, τότε η αγορά θα πρέπει να διαθέτει ρευστότητα
- Οι μηχανισμοί μέσω των οποίων διαμορφώνεται η τιμή της αγοράς θα πρέπει να είναι αξιόπιστοι
- Οι συμμετέχοντες έχουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην λειτουργία της αγοράς, εάν αυτή συνοδεύεται από όσο το δυνατό μεγαλύτερη διαφάνεια
- Το κόστος που σχετίζεται με τις συναλλαγές θα πρέπει να αντιπροσωπεύει ένα μικρό ποσοστό της αξίας της κάθε συναλλαγής
- Τα κόστη συναλλαγής είναι μικρότερα, εάν τα αγαθά μπορούν να τυποποιηθούν ως προς την ποσότητα και την ποιότητα